

על מוסר וצביעות בצל צוק-איתן 22.7.14

[הערת המלביה"ד: התבקשתי לפרסם ללא שם המחבר, והוספתי ייחוס לאמנת ג'נבה בתחתית]

בטבע אין 'מוסר'. כשלהקת בבונים או גורילות תוקפת להקה אחרת בעת מלחמה על שטחי מחייה, היא לא עוצרת לשאול את עצמה שאלות של מוסר. גם לא הנמרים והאריות ואף לא חיה אחרת.

את המוסר המציא המין האנושי. טוב שמושג זה הומצא על ידי המין האנושי משום שהוא מאפשר קיומה של חברה תרבותית ושיגשוגה.

בתהליך של מאות שנים המושג 'מוסר' עבר שינויים מרחיקי לכת, בחברות אנושיות שונות, בתרבויות שונות, בתקופות שונות. לא הרי המוסר של ההתייחסות לעבדים, לאריסים, לשבויים וכדו' לפני מאה או מאתיים שנה כהרי המוסר היום. כיום, המושג 'מוסר' קיבל בחברה המערבית את דמותו העכשווית התואמת את רוח החברה הדמוקרטית והשוויונית שהעולם המערבי מנסה להנחיל.

אולם, זאת יש לזכור – החברה המערבית אשר קבעה את עקרונות המוסר של היום, היא רק חלק אחד מתוך תרבויות רבות ושונות אשר עדין קיימות, מתפקדות ואפילו משגשגות על פני כדור הארץ. נסה, כדוגמא, להסביר את המושג 'מוסר' בהיבט של התייחסות לנשים, לאפנדי המחזיק מספר נשים ועושה בהן כרצונו.

מבצע צוק-איתן, כמו גם התנגשויות אחרות בין ישראל לבין הפלשתינאים, אינו רק מלחמה על מנהרות או טילים. הוא גם ולא פחות, מלחמת תרבויות. בעוד ישראל היא חברה נאורה מערבית ומתקדמת, החמאס ודומיו רוצים להשליט את תרבות האיסלם השמרנית, אשר בינה לבין 'מוסר' 'שיוויון' 'זכויות' ו'צדק' המרחק הוא עצום (ראה אירן).

במלחמת תרבויות זו, אנחנו פועלים על פי אמות המידה של המוסר שלנו, מתקשרים לתושבי עזה, זורקים כרוזים, מזהירים ומתריעים ודורשים מהם להתפנות, לפני כל פעילות צבאית, כדי למנוע פגיעה באזרחים. אנחנו מוותרים על הרבה יתרונות צבאיים, כמו גורם ההפתעה, או גורם הלחץ הפסיכולוגי, משום העיקרון הקדוש, על פי אמות המוסר שלנו, שהוא עיקרון קדושת החיים.

החמאס, אשר פועל על פי כללי מוסר אחרים לחלוטין, אינו מתרשם מן הנאורות הישראלית. נהפוך הוא, עבורו, נאורות זו היא עמדת חולשה. הוא דורש מן האזרחים, בני עמו, להשאר באיזורי המלחמה, כדי שאלה יהפכו להיות 'בשר תותחים' אותו ניתן יהי להציג לעולם לראווה. מנהיגיו מתחפרים במקומות מסתור, כדי להיות מוגנים ובטוחים ביחד עם משפחותיהם. מקומות מסתור אלה, כמו גם מחסני התחמושת ועמדות הטילים של החמאס, הם מתחת לבתי מגורים של אזרחים, מתחת לבתי חולים, מתחת למסגדים וכדו'. בכך מנצל החמאס את אותה 'חולשה' ישראלית של שמירה על כללי מוסר נאורים.

וחמאס מצליח בכך. במקום שישראל תפגיז את האיזורי הקרבות, בטרם כניסה קרקעית, כך שלא יעמוד שם בית אחד על תילו, ורק אז לאשר את הכניסה הקרקעית לאיתור המנהרות – ישראל מהססת ונמנעת מלפעול בדרך זו, כיוון שהיא מודעת לכך שיפגעו תושבים של אותם איזורים, אשר בחרו להקשיב לעצות מנהיגיהם ולא להתפנות מאיזורי הקרבות.

כך, ישראל שולחת את חייליה, לאיזורים בנויים, בהם מתחבאים מאות מחבלים, אשר צצים מכל חור וטווחים בחיילינו.

בשיחות סלון ישראליות, מצקצקים אנשים בלשונם ומספרים לעצמם כי זה המחיר שאנחנו, כחברה ישראלית נאורה צריכה לשלם כדי לשמור על עקרונות המוסר הגבוהים שלה - טיעון זה הוא שגוי בתכלית.

נכון הוא שהצבא נועד להגן על האזרחים וזה תפקידו של כל חייל. נכון הוא שחייל יכול לשלם בחייו בעת פעולה צבאית, וכי זהו תפקידו כחייל - אולם עיקרון זה נכון לגבי האזרחים של אותה מדינה ולא אזרחי האויב!

אם החמאס בוחר להקריב את אזרחיו למען מטרה המקודשת לו ואם תושבי עזה בוחרים ללכת בדרך זו – זוהי החלטה של החמאס ושל התושבים שבחרו להקשיב לו. זהו הקוד המוסרי שלהם ולא לנו להתערב בקוד זה.

בשם המוסר שלנו די בכך שאנחנו מזהירים את תושבי עזה ומאפשרים להם לבחור בחיים ולהתפנות. איננו צריכים להקריב את חיילינו על מזבח המוסר שלנו שאין לו כל ערך אצל החמאס.

זוהי קריאה לדרג המדיני והדרג הצבאי – לא להכניס חיילים שלנו לשטח בנוי, כל עוד לא נהרסו שם כל המבנים המאפשרים למחבלים להסתתר בהם! אל תקריבו את ילדינו בעבור פלשתינאים שבחרים שלא להתפנות.

סעיפים 28, 29 באמנת ג'נבה ה-4: קישוריות וציטוט

יחיאל קמחי

Article 28: <http://www.icrc.org/ihl.nsf/WebART/380-600033>

“The presence of a protected person may not be used to render certain points or areas immune from military operations.”

נוכחות אזרחים אינה יכולה לשמש עילה להכרזת מקומות או אזורים חסינים לפעולות מלחמה.

Article 29: <http://www.icrc.org/applihl/ihl.nsf/ART/380-600034>

“The Party to the conflict in whose hands protected persons may be, is responsible for the treatment accorded to them by its agents, irrespective of any individual responsibility which may be incurred.”

הצד בסכסוך שבידיו נמצאים האזרחים, אחראי לטיפול בהם ע"י נציגיו, בלי קשר לסמכויות המואצלות לנציגיו הבודדים.